

De Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Aanbiedingsbrief WODC onderzoek 'Toepassing van
artikel 2.3 Wfz; verkennend jurisprudentieonderzoek

Datum
11 november 2022

Ons kenmerk
4320731

1. Aanleiding

Het WODC evalueert de Wet forensische zorg (Wfz) in een vijfjarig onderzoeksprogramma. Hierbij besteedt het WODC specifiek aandacht aan artikel 2.3 Wfz. Dit artikel is op 1 januari 2020 in werking getreden en heeft als doel om de doorgeleiding van personen vanuit het strafrecht naar de reguliere zorg te faciliteren en daarmee de continuïteit van zorg te waarborgen. Het artikel geeft de strafrechter de bevoegdheid om in verschillende fasen van het strafproces een civiele machtiging voor verplichte zorg af te geven. Het onderhavige onderzoek betreft het tweede deelonderzoek naar artikel 2.3 Wfz en wordt op 13 december door het WODC gepubliceerd. Het eerste deelrapport naar de toepassing van artikel 2.3 Wfz is op 16 december 2021 door u aan de Kamer aangeboden.

De aanbiedingsbrief bevat, net als de aanbiedingsbrief van het eerste deelrapport, geen beleidsreactie. Samen met VWS en het veld wordt in een aantal strategische werkgroepen gewerkt aan de totstandkoming van een beleidsreactie op de aanbevelingen uit het eerste deelrapport. De inzichten uit het onderhavige jurisprudentieonderzoek helpen hierbij. Parallel hieraan werkt VWS samen met het veld en ons aan de aanbevelingen die volgen uit evaluatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd). Het eerste deelrapport en het eindrapport van deze evaluatie zijn zonder beleidsreactie aan de Kamer aangeboden op 16 december 2021 respectievelijk 21 oktober jl.¹ Een gezamenlijke beleidsreactie op de evaluatierapporten van Wfz, Wvggz en Wzd volgt in eerste kwartaal van het nieuwe jaar.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met bijgaande aanbiedingsbrief van het WODC onderzoek 'Toepassing van artikel 2.3 Wfz; verkennend jurisprudentieonderzoek', die u mede namens de minister voor Langdurige Zorg en Sport aan de Kamer aanbiedt.

3. Kernpunten

Het onderhavige deelrapport geeft een eerste beeld van de toepassing van artikel 2.3 Wfz door de strafrechter in de eerste anderhalf jaar na inwerkingtreding. Daarbij is gekeken naar de kenmerken van de doelgroep, de kenmerken van de

¹ Kamerstukken 25 424 en 35 370, nr. 598; Kamerstukken 25 425 en 35370, nr.622

desbetreffende rechtszaken en de overwegingen van de strafrechters om wel of niet een machtiging af te geven.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Belangrijke bevindingen

In kwantitatieve zin ziet het WODC dat de bijdrage van artikel 2.3 Wfz aan de continuïteit van zorg nog niet groot is door de beperkte toepassing ervan in de eerste anderhalf jaar. Het is echter te vroeg om op basis daarvan definitieve conclusies te trekken. In kwalitatieve zin ziet het WODC prille maar concrete aanwijzingen dat de toepassing van artikel 2.3 Wfz door strafrechters, wat betreft het vormgeven van continuïteit van zorg, in lijn is met de doelen van dit artikel.

Datum
11 november 2022

Ons kenmerk
4320731

Bij de inwerkingtreding van artikel 2.3 Wfz vreesde men dat, als gevolg van het vervallen van artikel 37 Sr, de kloof tussen artikel 2.3 Wfz en tbs te groot zou worden waardoor patiënten tussen wal en schip zouden vallen. Uit het WODC onderzoek blijkt echter dat voor het merendeel van de personen voor wie een zorgmachtiging werd overwogen, een zorgkader tot stand werd gebracht. In zaken waar geen civiele zorgmachtiging werd afgegeven suggereren de onderzoeksgegevens dat de rechter uit de voeten kon de mogelijkheden die het strafrecht biedt om zorg te verlenen.

Bij het van kracht worden van artikel 2.3 Wfz was een maatschappelijk punt van zorg dat daardoor meer personen met risicovol gedrag vanuit het strafrecht in de reguliere zorg zouden worden geplaatst, terwijl die daar onvoldoende op zou zijn toegerust. Het jurisprudentieonderzoek laat zien dat strafrechters bij de afweging of een zorgmachtiging passend oog hebben voor de risico's voor de reguliere zorg en daarin een bewuste afweging maken. Bovendien blijkt uit de jurisprudentie dat de problematiek die veel voorkomt bij de groep aan wie de strafrechter een zorgmachtiging verleent ook veel voorkomt bij de populatie van de reguliere zorg. Het is dus maar de vraag in hoeverre de groep waarvoor de strafrechter een zorgmachtiging afgeeft, verschilt van de groep waarvoor de civiele rechter een zorgmachtiging afgeeft wat betreft risicovol gedrag.

In de beleidsreactie begin volgend jaar zullen bovengenoemde punten expliciet aan de orde komen.

4. Toelichting

4.1 Vervolg

Het onderhavige jurisprudentieonderzoek bevat zelf geen aanbevelingen, maar geeft een beeld van de doelgroep en de afwegingen van de strafrechter, hetgeen ons helpt bij nadere beleidsvorming en opvolging van de aanbevelingen uit het eerste deelrapport.

In het eerdere onderzoek van het WODC naar 'de werking van artikel 2.3 Wfz in de praktijk' komen verschillende knelpunten aan de orde en wordt geconstateerd dat dit artikel nog maar beperkt bijdraagt aan de aansluiting tussen forensische en reguliere zorg. Voor verschillende knelpunten worden aanbevelingen gedaan om de genoemde punten te verbeteren en de helpende factoren verder te versterken. Daarnaast kent het rapport meer principiële aanbevelingen over het al dan niet invoeren van een forensische variant van artikel 2.3 Wfz en de toekomst van 'continuïteit van zorg'. Het nader onderzoeken van voorstellen tot aanpassing van wetgeving en van vernieuwende initiatieven in de praktijk kan niet los worden gezien van een meer principiële discussie over hoe de algemene GGz en de

forensische GGz zich tot elkaar zouden moeten verhouden en hoe het 'zorglandschap' als geheel er wat betreft zorgaanbod en -voorzieningen uit zou moeten zien. Een belangrijk thema daarbij blijft hoe continuïteit van zorg vanuit een strafrechtelijk kader naar reguliere zorg in de praktijk vorm kan krijgen. Op 14 december wordt u hierover bijgepraat in een speciale themastaf over artikel 2.3 Wfz.

4.2 Communicatie

Het WODC publiceert het onderzoek met een nieuwsbericht op 13 december 2022 op de website van het WODC.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief WODC onderzoek 'Toepassing van artikel 2.3 Wfz; verkennend jurisprudentieonderzoek'.
2. WODC Rapport 'Toepassing van artikel 2.3 Wfz; verkennend jurisprudentieonderzoek januari 2020 tot juli 2021'

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
11 november 2022

Ons kenmerk
4320731